
Natya Shastra Chapter 26

நாட்யஸாஸ்த்ரம் அத்யாய: 26

Document Information

Text title : naaTyashaastra adhyaaya 26

File name : natya26.itx

Category : nATyashAstra, major_works, bharata

Location : doc_z_misc_major_works

Author : Sage Bharata

Transliterated by : dpadmakar at hotmail.com

Proofread by : dpadmakar at hotmail.com

Latest update : November 23, 2002

Send corrections to : sanskrit at cheerful dot c om

This text is prepared by volunteers and is to be used for personal study and research. The file is not to be copied or reposted without permission, for promotion of any website or individuals or for commercial purpose.

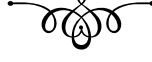
Please help to maintain respect for volunteer spirit.

Please note that proofreading is done using Devanagari version and other language/scripts are generated using **sanscript**.

March 24, 2024

sanskritdocuments.org

॥ பூநீரஸ்து ॥

ப⁴ரதமுநிப்ரணீ¹தம் நாட்யஸாஸ்த்ரம்

ஷட்³விம்ஸோ⁵த்த்யாய:

அநுரூபா¹ விரூபா¹ ச ததா² ரூபாநுரூபிணீ¹ ।

த்ரிப்ரகாரேஹ¹ பாத்ராணம்¹ ப்ரக்ரு¹திஸ்ச¹ விபா⁴விதா ॥ 1 ॥

நாநாவஸ்தா²க்ரியோபேதா¹ பூ⁴மிகா¹ ப்ரக்ரு¹திஸ்ததா² ।

ப⁴ரு¹ஸமுத்³யோதயேந்நாட்யம்¹ ஸ்வபா⁴வகரணஸ்ரயம் ॥ 2 ॥

ப³ஹு¹பா³ஹூ¹ப³ஹு¹முகா²ஸ்ததா² ச¹ விக்ரு¹தாநநா: ।

பஸூ¹ஸ்வாபத³வக்த்ராஸ்ச¹ க²ரோஷ்ட்ராஸ்ச¹ க³ஜாநநா: ॥ 3 ॥

ஏதே சாந்யே ச¹ ப³ஹுவோ¹ நாநாரூபா¹ ப⁴வந்தி¹ யே ।

ஆசார்யேண¹ து¹ தே¹ கார்யா¹ ம்ரு¹த்தகாஷ்ட²ஜதுசர்மபி: ⁴ ॥ 4 ॥

ஸ்வாபா⁴விகேந¹ ரூபேந¹ ப்ரவிஸேத்³ரங்க³மண்ட³லம் ।

ஆத்மரூபமவச்சா²த்³ய¹ வர்ணகைர்பூ⁴ஷணரபி ॥ 5 ॥

யாத்³ரு¹ஸம்¹ யஸ்ய¹ யத்³ரூபம்¹ ப்ரக்ரு¹த்யா¹ தத்ர¹ தாத்³ரு¹ஸம் ॥

வயோவேஷாநுரூபேண¹ ப்ரயோஜ்யம்¹ நாட்யகர்மணி ॥ 6 ॥

யதா² ஜீவத்ஸ்வபா⁴வம்¹ ஹி¹ பரித்யஜ்யாந்யதே³ஹிகம் ।

பரபா⁴வம்¹ ப்ரகருதே¹ பரபா⁴வம்¹ ஸமாஸ்ரித: ॥ 7 ॥

ஏவம்¹ பு³த: ⁴ பரம்பா⁴வம்¹ ஸோ⁵ஸ்மீதி¹ மநஸா¹ ஸ்மரந் ।

யேஷாம்¹ வாக்³ங்க³லீலாபி⁴ஸ்சேஷ்டாபி⁴ஸ்து¹ ஸமாசரேத் ॥ 8 ॥

ஸுகுமாரப்ரயோகோ³ யோ¹ ராஜ்ஞாமாமோத்³ஸம்ப⁴வ: ।

ஸ்ரு¹ங்கா³ரரஸமாஸாத்³ய¹ தந்நா¹ஷு¹ ப்ரயோஜயேத் ॥ 9 ॥

யுத்³தோ³த்³த⁴தாவித்³த⁴க்ரு¹தா¹ ஸம்ரம்பா⁴ரப⁴டாஸ்ச¹ யே ।

ந¹ தே¹ ஸ்த்ரீ¹பி: ⁴ ப்ரயோக்தவ்யா: யோக்தவ்யா: புருஷேஷு¹ தே ॥ 10 ॥

அநுத்³ப⁴டமஸம்ப்⁴ராந்தமநாவித்³தா⁴ங்க³சேஷ்டிதம் |
 லயதாலகலாபாதப்ரமாணநியதாக்கூரம் || 11 ||

ஸுவிப⁴க்தபதா³லாபமநிஷ்டு²ரமகாஹலம் |
 ஈத்³ரு³ஸம் யத்³ப⁴வேநநாட்யம் நாரீபி⁴ஸ்ச ப்ரயோஜயேத் || 12 ||

ஏவம் கார்யம் ப்ரயோக³ஜ்ஞைரூ⁴மிகாவிநிவேஸநம் |
 ஸ்த்ரீயோ ஹி ஸ்த்ரீ³தோ பா⁴வ: பௌருஷ: புருஷஸ்யச || 13 ||

யதா² வயோ யதா²வஸ்த²மநுரூபேதி ஸா ஸ்ம்ரு³தா |
 புருஷ: ஸ்த்ரீ³க³ரு³தம் பா⁴வம் ரூபாத்ப்ரகருதே து ய: || 14 ||

ரூபாநுரூபா ஸா ஜ்ஞேயா ப்ரயோகே³ ப்ரக்ரு³தி³பு³த:⁴ |
 ச²நத்³த: பௌருஷீம் பூ⁴மிம் ஸ்த்ரீ குர்யாத³நுரூபத: || 15 ||

ந பரஸ்பரசேஷ்டாஸு கார்யௌ ஸ்த²விரபா³லிஸௌ |
 பாட்²யப்ரயோகே³ புருஷா: ப்ரயோக்தவ்யா ஹி ஸம்ஸ்க்ரு³தே || 16 ||

ஸ்த்ரீ³னாம் ஸ்வபா⁴வமது⁴ரா: கண்டா:² பும்ஸாம் து ப³லவந்த: |
 யத்³யபி புருஷோ வித்³யாத் கீ³தவிதா⁴நம் ச லக்ஷணோபேதம் || 17 ||

மாதூர்யகு³ணவிஹீநம் ஸோபா⁴ம் ஜநயேந்ந தத்³கீ³தம் |
 யத்ர ஸ்த்ரீ³னாம் பாட்²யாத்³கு³ணந்ராணாம் ச கண்ட²மாதூர்யம் || 18 ||

ப்ரக்ரு³திவிபர்யயஜநிதௌ விஜ்ஞேயௌ தாவலங்காரௌ |
 ப்ராயேண தே³வபார்தி²வஸேநாபதிமுக²யபுருஷப⁴வேநஷு || 19 ||

ஸ்த்ரீ³ஜநக்ரு³தா: ப்ரயோகா³ ப⁴வந்தி புருஷஸ்வபா⁴வேந |
 ரம்போ⁴ர்வஸீ³ர்ப⁴ரு³திஷு ஸ்வர்கே³ நாட்யம் ப்ரதிஷ்டி²தம் || 20 ||

ததை²வ மாநுஷே லோகே ராஜ்ஞாமந்த:புரேஷ்விஹ |
 உபதே³ஷ்டவ்யமாசார்யை: ப்ரயத்நேநாங்கீ³நாஜநே || 21 ||

ந ஸ்வயம் பூ⁴மிகாப⁴யாலோ பு³தை:⁴ கார்யஸ்து நாடகே |
 ஸ்த்ரீ³ஷு யோஜ்ய: ப்ரயத்நேந ப்ரயோக:³ புருஷாஸ்ய: || 22 ||

யஸ்மாத்ஸ்வபா⁴வோபக³தோ விலாஸ: ஸ்த்ரீ³ஷு வித்³யதே |
 தஸ்மாத்ஸ்வபா⁴வமது⁴ரமங்க³ம் ஸுலப⁴ஸௌஷ்ட²வம் || 23 ||

லலிதம் ஸௌஷ்ட²வம் யச்ச ஸோ⁵லங்கார: பரோ மத: |

ப்ரயோகோ³ த்³விவித⁴ஸ்சைவ விஜ்ஞேயோ நாடகாஸ்ய: || 24 ||

ஸுகுமாரஸ்ததா²வித்³தோ⁴ நாநாபா⁴வரஸாஸ்ய: |

நாடகம் ஸப்ரகரணம் பா⁴ணோ வீத்²யங்க ஏவ ச || 25 ||

ஜ்ஞேயாநி ஸுகுமாராணி மாநுஷைராஸ்யரிதாநி து |

ஸுகுமாரப்ரயோகோ³஽யம் ராஜ்ஞாமாமோத்³காரக: || 26 ||

ஸ்ரு³ங்கா³ரஸமாஸாத்³ய ஸ்த்ரீ³ணம் தத்து ப்ரயோஜயேத் |

யுத்³தோ⁴த்³த⁴தாவித்³த⁴க்ரு³தாஸம்ரம்பா⁴ரப⁴டாஸ்ச யே || 27 ||

ந தே ஸ்த்ரீ³ணம் ப்ரகர்தவ்யா: கர்தவ்யா: புருஷைர்ஹி தே |

யதா²வித்³தா⁴ங்க³ஹாரம் து பே⁴த்³யபே⁴த்³யாஹவாத்மகம் || 28 ||

மாயேந்த்³ரஜாலப³ஹூலம் புஸ்தநைபத்²யதீ³பிதம் |

புருஷப்ராயஸஞ்சாரமஸ்பஸ்த்ரீ³கமதோ²த்³த⁴தம் || 29 ||

ஸாத்வத்யாரப⁴ஃஇயுக்தம் நாட்யமாவித்³த⁴ஸம்ஜ்ஞிதம் |

டி³ம: ஸமவகாரஸ்ச வ்யாயோகே³ஹாம்ரு³கௌ³ ததா² || 30 ||

ஏதாந்யாவித்³த⁴ஸம்ஜ்ஞாநி விஜ்ஞேயாநி ப்ரயோக்த்ரு³பி:⁴ |

ஏஷாம் ப்ரயோக: ³ கர்தவ்யோ தே³வதா³நவராக்ஷஸை: || 31 ||

உத்³த⁴தா யே ச புருஷா: ஸௌர்யவீர்யஸமந்விதா: |

யோக்³ய: ஸ ச ப்ரயத்ந: கர்தவ்ய: ஸததப்ரமாதே³ந || 32 ||

ந ஹி யோக்³யயா விநா ப⁴வதி ச பா⁴வரஸஸௌஷ்ட²வம் கிஞ்சித் |

ஸங்கீ³தபரிக்லேஸோ நித்யம் ப்ரமதா³ஜநஸ்ய கு³ண ஏவ || 33 ||

யந்மது⁴ரகர்கஸத்வம் லப⁴தே நாட்யப்ரயோகே³ண |

ப்ரமதா: ³ நாட்யவிலாஸைர்லப⁴தே யத் குஸுமைர்விசித்ரலாவண்யம் |

காமோபசாரகுஸலா ப⁴வந்தி ச காம்யா விஸேஷேண || 34 ||

கீ³தம் வ்ரு³த்தம் ததா² வாத்³யம் ப்ரஸ்தாரக³மநக்ரியா |

ஸிஷ்யநிஷ்பாத்³நம் சைவ ஷடா³சார்யகு³ண: ஸம்ரு³தா: || 35 ||

ஏதாநி பஞ்ச யோ வேத்தி ஸ ஆசார்ய: ப்ரகீர்தித: |

ஊஹாபோஹௌ மதிஸ்சைவ ஸம்ரு³திர்மேதா⁴ ததை²வ ச || 36 ||

மேதா⁴ஸம்ரு³திர்கு³ணஸ்லாகா⁴ராக: ³ ஸங்க⁴ர்ஷ ஏவ ச |

உத்ஸாஹஸ்ச ஷடே³வைதாந் ஸிஷ்யஸ்யாபி கு³ணந் விது: ³ || 37 ||

ஏவம் கார்யம் ப்ரயோக³ஜ்ஞைஞர்நாநாபூ⁴மிவிகல்பநம் |
அத ஊர்த்⁴வம் ப்ரவக்ஷயாமி எதித்³தீ⁴நாமபி லக்ஷணம் || 38 ||
இதி பா⁴ரதீயே நாட்யஸாஸ்த்ரே விக்ரு³திவிகல்போ
நாம ஷட்³விம்ஸோ⁵த்யாய: ||

Encoded by Padmakar Dadegaonkar dadegaonkar@yahoo.com

Natya Shastra Chapter 26

pdf was typeset on March 24, 2024

Please send corrections to sanskrit@cheerful.com

